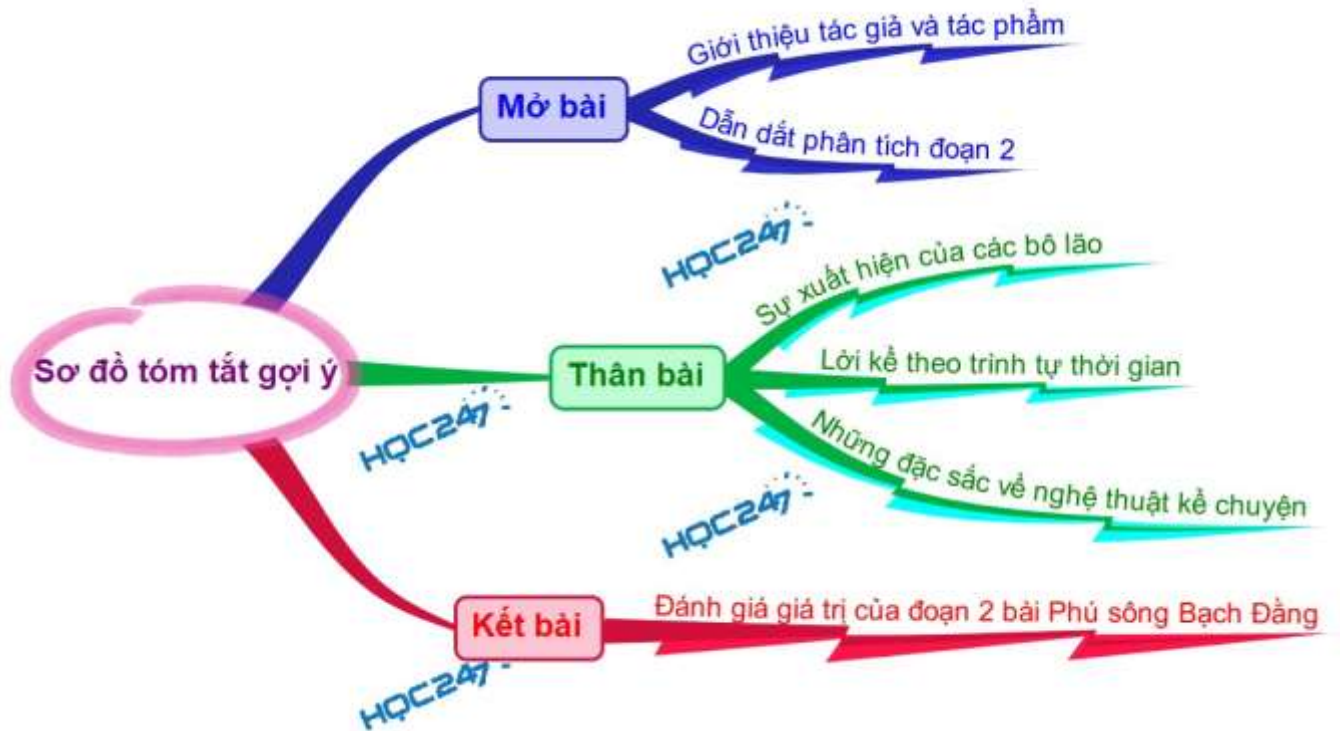

VĂN MẪU LỚP 10

PHÂN TÍCH ĐOẠN 2 BÀI PHÚ SÔNG BẠCH ĐẰNG CỦA TRƯƠNG HÁN SIÊU

1. Sơ đồ tóm tắt gợi ý

2. Dàn bài chi tiết

a. Mở bài:

- Giới thiệu đôi nét về tác giả Trương Hán Siêu, tác phẩm Phú Sông Bạch Đằng.
- Dẫn dắt phân tích đoạn 2 bài Phú sông Bạch Đằng.

b. Thân bài:

- Các bộ lão là nhân vật có thật hoặc do sự tưởng tượng của tác giả. Các vị bộ lão trong vai trò là người kể lại và bình luận về những chiến công năm xưa.
- Lời kể theo trình tự thời gian khơi gợi lại cảnh chiến trận năm xưa với không khí bừng bừng chiến trận “Thuyền tàu muôn đội - giáo gươm sáng chói”
 - + Kẻ thù hống hách hung hăng “Tất Liệt ...bôn cõi”.
 - + Trận đánh diễn ra quyết liệt “Trận thư hùng ... chống đối”
- Nghệ thuật kể chuyện:
 - + Các hình ảnh, điển tích được chọn lọc tinh tế.
 - + Cách so sánh ẩn dụ đặt chiến công của chúng ta ngang hàng với những trận chiến mang tính chất lịch sử.

+ Lời kể xúc tích cô đọng mang tính khái quát

+ Những câu văn dài ngắn khác nhau thể hiện sinh động tâm trạng và diễn biến trận đánh : câu dài gợi không khí trang nghiêm đồng dục : “ Đây là nơi chiến địa .. . phá Hoàng Thao” . ,câu ngắn gọn sắc bén khơi gợi khung cảnh chiến trận căng thẳng khốc liệt : “ Thuyền bè .. . sáng chói”.

- Hai câu cuối đoạn 2: Đó là nỗi xấu hổ bởi người ngày nay trong đó có cả tác giả không giữ được truyền thống của cha ông xưa.

c. Kết bài:

- Đánh giá giá trị của đoạn 2 bài Phú sông Bạch Đằng.

3. Bài văn mẫu

Đề bài: Em hãy viết bài văn phân tích đoạn 2 bài Phú sông Bạch Đằng của Trương Hán Siêu.

GỢI Ý LÀM BÀI

3.1. Bài văn mẫu số 1

Bài phú trên sông Bạch Đằng là một bài ca bất hủ, một áng văn xuôi mẫu mực được xếp vào hàng "thiên cổ hùng văn" của văn học nước nhà. Trương Hán Siêu bằng hiểu biết sâu rộng và ngòi bút đầy tài hoa của mình đã khắc họa nên một cảnh tượng chiến đấu trên sông Bạch Đằng đầy hào hùng, sống động và vô cùng chân thực. Qua lời kể các bộ lão, trận chiến như diễn ra trước mắt người đọc đầy khí thế, oanh liệt.

Nếu như nhân vật khách là kẻ đã đi nhiều nơi, chu du khắp thiên hạ, vui thú trước bao cảnh nước non kì vĩ của thế giới thì nhân vật các bộ lão là những người đã chứng kiến trận chiến giữa quân dân Trần Hưng Đạo trên sông Bạch Đằng trong cuộc chiến của quân Mông - Nguyên nói riêng và hàng loạt chiến thắng của dân tộc ta trên dòng sông này nói riêng. Bởi vậy, khi nhân vật khách trầm tư, hoài cảm, tỏ ý thương tiếc thì các bộ lão bằng kinh nghiệm của mình đã hiểu ý khách có điều đang thắc mắc, băn khoăn bèn cất lên tiếng chào như một câu hỏi thân thương:

"Bên sông bộ lão hỏi, Hỏi ý ta sở cầu."

Các bộ lão bằng sự nhiệt thành, lòng hiếu khách, trân trọng những vị khách ghé thăm đã đóng vai trò như một "vị hướng dẫn viên du lịch", giới thiệu chiến địa trên sông Bạch Đằng và cảnh chiến trận trên sông đầy cụ thể, sinh động. Là người dân địa phương, họ vô cùng tự hào trước chiến công hiển hách ấy, kể lại bằng giọng điệu vừa phấn khởi và vô cùng xúc động.

Mở đầu, nhân vật các bộ lão kể về trận chiến vua Trần bắt tên Ô Mã cầm đầu, và đây cũng là nơi mà vua Ngô đại phá quân Hoàng Thao, là dòng sông đã kinh qua nhiều chiến trận. Trận chiến của vua tôi Trần Hưng Đạo được chuẩn bị vô cùng kỹ lưỡng, cẩn thận và chu đáo. Không khí chiến trận đầy quyết liệt:

"Đương khi ấy:

Thuyền tàu muôn đội,
Tinh kì pháp phối.
Hùng hổ sáu quân,
Giáo gươm sáng chói. Trận đánh được thua chưa phân,
Chiến lũy bắc nam chống đối.
Ánh nhật nguyệt chừ phải mờ,
Bầu trời đất chừ sắp đổi."

Đội quân chiến đấu vô cùng hùng mạnh, vũ khí giáo gươm sáng chói, phương tiện thuyền bè nhiều vô kể, khí thế dũng mạnh ngút trời, cờ chiến tung bay pháp phối giữa trời trận mạc. Cuộc chiến đấu khiến cho ánh nhật nguyệt cũng phải mờ, bầu trời ước chừng đổ sập. Đó là trận chiến mà cả hai bên đều khó phân thắng bại, kẻ tám lạng người nửa cân, ngang sức, ngang tài.

Theo lời các bô lão, mỗi bên tham chiến theo sách lược khác nhau. Quân giặc vạn binh, lực lượng mạnh lại thêm mưu hèn kế bẩn, dối trá gian manh. Kiêu ngạo, khoác lác, hống hách:

"Kìa: Tắt Liệt thế cường,
Lưu Cung chước dối.
Những tướng gieo roi một lần,
Quét sạch Nam bang bốn cõi."

Còn quân ta là phe chính nghĩa, lực lượng hùng hậu cũng không kém lại được lòng người, thuận ý trời, trên dưới đoàn kết một lòng. Như đạo lí ở đời, kẻ cường bạo ắt phải chịu nhục nhã, phe chính nghĩa nhận thắng lợi về tay. Quân ta thắng lợi vẻ vang, nghìn năm lưu danh sử sách, lúc này lời các bô lão đầy hứng khởi, tự hào:

"Thế nhưng:
Trời cũng chiều người,
Hung đồ hết lối
Trận Xích Bích, quân Tào Tháo tan tác tro bay,
Trận Hợp Phì, giặc Bồ Kiên hoàn toàn chết trụi.
Đến nay sông nước tuy chảy hoài,
Mà nhục quân thù khôn rửa nổi.
Tái tạo công lao,

Nghìn xưa ca ngợi."

Dù cho nước sông ngàn năm vẫn chảy mãi thì nỗi nhục quân thù vẫn ngàn năm chẳng thể phai. Dùng các trận thua đau đớn của Tào Tháo trong trận Xích Bích, Bồ Kiên thất bại ở Hợp Phì để mỉa mai quân địch và ca ngợi thắng lợi của ta. Các bộ lão khẳng định thêm một lần nữa khẳng định về tính chất chính nghĩa của cuộc chiến dân tộc. Đó là chân lí đời đời sáng rõ.

Trong niềm hân hoan chiến thắng ấy, các bộ lão đã tự ca ngợi, thể hiện lòng biết ơn sâu sắc đối với người lãnh đạo tài ba. Giặc thất bại là nhờ thế đất hiểm trở, nhân kiệt tài năng, thông minh mưu lược, dũng cảm nơi chiến địa. Con người tài đức sức mạnh và trí tuệ là yếu tố tiên quyết của thắng lợi này.

Qua hoài niệm và suy ngẫm của các nhân vật “chủ - khách” bài phú đã làm sống dậy hào khí Đông A oanh liệt và hào hùng thời đại nhà Trần. Trương Hán Siêu đã khéo léo xây dựng hình tượng con sông Bạch Đằng kì vĩ tráng lệ trong không gian quá khứ và một Bạch Đằng giang lặng lẽ, hiu quạnh trầm mình sau những chiến tích ấy để ngàn đời sau thế hệ con cháu vẫn luôn tự hào, ghi nhớ về những di tích lịch sử và chiến công vĩ đại của cha ông.

3.2. Bài văn mẫu số 2

Trương Hán Siêu là một danh nhân văn hoá thời Trần, ông sinh ra ở Yên Ninh – nay thuộc thành phố Ninh Bình. Là người có tài về cả chính trị lẫn văn chương, ông có học vấn uyên bác, tri thức sâu rộng và tính cách hết sức cương trực, thẳng thắn. Lại vốn là môn khách của Trần Hưng Đạo, được giao phó các chức quan quan trọng trong cả bốn đời vua Trần và có nhiều đóng góp trong cuộc kháng chiến chống quân Mông – Nguyên. Bởi lẽ đó ông rất được các vua Trần kính trọng, tôn gọi là Thầy, khi mất được truy tặng chức Thái Bảo, Thái Phó và được thờ tại văn miếu Quốc Tử Giám. Sinh thời, ông để lại nhiều tác phẩm, hiện còn 17 bài thơ và 2 bài văn xuôi, trong đó xuất sắc nhất phải kể đến bài “Phú Sông Bạch Đằng” – áng thiên cổ hùng văn của lịch sử văn học Việt Nam. Sông Bạch Đằng có lẽ chẳng phải xa lạ gì với mỗi người con dân đất Việt. Đây là địa danh đã bao lần đi vào lịch sử với những mốc son chói lọi, đây cũng là nơi đã khơi gợi nhiều cảm hứng cho các tác giả, các thi nhân yêu nước đương thời. Ta có thể kể đến “Bạch Đằng Giang” của Trần Minh Tông, cũng biết đến “Bạch Đằng Giang Phú” của Nguyễn Mộng Tuân, hay “Bạch Đằng hải khẩu” của Nguyễn Trãi. Đó đều là các tác phẩm có tiếng tăm ở thời trung đại bấy giờ, tuy nhiên giữa những tác phẩm viết về địa danh sông Bạch Đằng thì tác phẩm “Bạch Đằng giang phú” của Trương Hán Siêu lại nổi lên như một tác phẩm xuất sắc nhất về bài chiến địa lịch sử oai hùng này.

Tác phẩm của ông là tiêu biểu cho tình yêu và niềm tự hào dân tộc trước chiến công trên con sông Bạch Đằng, đồng thời khắc họa một cách chân thật và sinh động, hào hùng những cuộc chiến đẫm máu đầy anh dũng của nhân dân ta ngày xưa thông qua đoạn thứ hai của bài phú.

Đoạn thơ bắt đầu với hình ảnh các bộ lão lê gậy bãi phóng kẻ làm khách:

*“Bên sông bô lão hỏi,
Hỏi ý ta sở cầu.
Có kẻ gậy lê chống trước,
Có người thuyền nhẹ bơi sau”*

Các bô lão có thể là những hình ảnh thực, những con người mà tác giả gặp trên sông, cũng có thể chỉ là sự hư ảo từ chính những tâm tư, tình cảm của tác giả tạo lên. Tuy nhiên, dù là thật hay ảo thì với hình ảnh các bô lão, tác giả đã gợi cho người đọc nhớ về hình ảnh của điện Duyên Hồng năm xưa với lời đồng thanh: “quyết đánh” đầy hào hùng như tạo điểm nhấn để đưa người đọc quay về con đường lịch sử, trở về với quá khứ, để rồi theo lời của các bô lão ấy mà làm sống lại những trang sử oai hùng một thời:

*“Đây là nơi chiến địa buổi Trưng Hưng Nhị Thánh bắt Ô Mã,
Cũng là bãi đất xưa, thuở trước Ngô chúa phá Hoằng Thao.”*

Các bô lão kể về cuộc chiến của Trần Hưng Đạo năm 1288 – trận chiến với chiến thắng vang dội khi bắt sống được Ô Mã và tiêu diệt hàng vạn quân xâm lược, khiến cho:

*“Bạch Đằng một cõi chiến tràng,
Xương bay trắng đất, máu màng đỏ sông.”*

Nhưng cũng lại không quên dòng lịch sử để nhấn mạnh thêm về trận chiến của Ngô Quyền năm 938 khi đã dùng mưu đại phá quân Nam Hán một cách tài tình. Qua đó nói lên rằng nơi đây, Sông Bạch Đằng là thánh địa lưu dấu muôn trùng chiến công của dân tộc, để khẳng định rằng đây là chiến địa đáng tự hào trên đất Việt ta.

Từ nhịp thơ dài, nhẹ nhàng, hoài niệm, tác giả chuyển qua nhịp thơ ngắn, xúc tích, tạo lên vẻ hào hùng, dứt khoát để khắc hoạ lên khí thế hùng hồn của thế chiến thời bấy giờ:

*“Thuyền bè muôn đội, tinh kỳ phấp phới,
Hùng hổ sáu quân, giáo gươm sáng chói.”*

Với các con số ước lệ chỉ những sự vô cùng, vô tận và biện pháp phóng đại hùng biện, các hình ảnh đối lập giữa địch và ta làm cho người đọc tưởng chừng có thể chứng kiến đội quân ta ngày ấy, hùng mạnh, anh dũng, khí thế ngút trời. Dòng sông như sôi sục với muôn đội thuyền bè, chiến trường trắng liệt nhuộm một màu tinh kỳ rực rỡ. Thế nhưng thế sự khó lường khi hai bên ta địch cân sức cân tài, khí thế ta là thế, nhưng địch lại chẳng kém quân ta khi mà:

*“Kìa: Tắt Liệt thế cường, Lưu Cung chước dối,
Những tướng gieo roi một lần,*

Quét sạch Nam bang bốn cõi!”

Tác giả đã mượn điển tích Bồ Kiên của nước Tần, mượn ý này để cho ta thấy rõ khí thế quân Nguyên khi vào đánh nước ta - quân đông tướng mạnh, tự tin vào thực lực của bản thân, khí thế cũng rền vang một cõi, càng tôn lên thói hống hách, ngạo mạn của bọn chúng. Bởi khí thế hai bên chẳng ai nhường ai, cân sức, ngang tài cho nên không chỉ tạo ra một màn mở đầu gây cân mà còn tạo nên một trận đánh gay go, ác liệt, bất phân thắng bại. Trận đánh đó làm cho đất trời phải rung chuyển, thế sự phải xoay vần:

“Trận đánh được thua chưa phân,

Chiến lũy bắc nam chống đối.

Ánh nhật nguyệt chừ phải mờ,

Bầu trời đất chừ sắp đổi.”

Một trận đánh có thể nói là “kinh thiên động địa”, Trương Hán Siêu đã dùng lời lẽ làm ta hình dung ra tầm vóc của trận đánh tựa như sánh ngang với tầm vóc vũ trụ, là một trận đánh lớn lao và cao cả. Tưởng tượng trước mắt hiện ra một chiến trường khói lửa, gươm giáo đầm máu, tiếng ngàn quân hô hào, tiếng trống trận thúc giục, tiếng vó ngựa, voi gầm. Người phải nằm xuống, kẻ vẫn anh dũng xông thẳng về trước, thiện chiến giết giặc. Những chiếc thuyền giặc lần lượt vỡ tan, chìm xuống dòng sông chảy nhuộm màu đỏ thẫm một trời. Thông qua nét bút tinh tế, những chi tiết phóng bút, khoa trương nhưng rất thần tình như vẽ lên một bức tranh sống, có âm thanh, có hình ảnh, có màu sắc, tô đậm một trang sử vang dội, chói lọi.

Phản kết cả bức tranh hào hùng ấy, tác giả tạo một nét chấm phá dứt khoát, khẳng định một chiến thắng vẻ vang của dân tộc:

“Thế nhưng: Trời cũng chiều người,

Hung đồ hết lối!

Khác nào như khi xưa:

Trận Xích Bích quân Tào Tháo tan tác tro bay,

Trận Hợp Phì giặc Bồ Kiên hoàn toàn chết trụi.”

Tác giả lại tiếp tục nhắc đến điển tích về hai trận đánh Xích Bích của Tào Tháo và Hợp Phì của Bồ Kiên – hai trận đánh nổi tiếng của những nhân vật lỗi lạc trong lịch sử để nhấn mạnh sự thất bại nhục nhã của giặc. Cả Tào Tháo và Bồ Kiên đều là những tướng tài, quân giặc thời bấy giờ cũng hùng hổ, khí thế tựa như quân Nam Hán ngạo mạn mà kéo quân sang nước ta. Bằng cách đề cao giặc để càng làm sáng rõ lên sức mạnh của dân ta, tác giả dùng phép so sánh hết sức tài tình khi đem so sánh kẻ thù với những nhân vật lỗi lạc, những con người tài giỏi, đặt chúng trong hoàn cảnh của những trận đánh to lớn trong lịch sử để rồi

cuối cùng vẫn thất bại thảm hại trước chúng ta, trước những con dân đất Việt. Từ đó càng nhấn mạnh thêm chiến thắng oai hùng của ta và tô đậm sự thất bại nhục nhã của giặc.

Sông Bạch Đằng có lẽ chẳng phải xa lạ gì với mỗi người con dân đất Việt. Đây là địa danh đã bao lần đi vào lịch sử với những mốc son chói lọi, đây cũng là nơi đã khơi gợi nhiều cảm hứng cho các tác giả, các thi nhân yêu nước đương thời

Với giọng điệu đầy nhiệt huyết mang âm hưởng hào hùng, khí thế tự hào, tác giả đã thành công kể lại cuộc chiến nơi bãi sông Bạch Đằng một cách sinh động và hào khí. Thông qua cách hình ảnh phóng đại, so sánh đầy tài tình kết hợp với các điển cố, điển tích trong lịch sử càng làm nâng cao tầm vóc của cuộc chiến, từ đó làm vang dội cuộc chiến thắng vĩ đại của dân tộc. Qua đó ca ngợi nhân dân ta, ca ngợi cuộc chiến thắng anh dũng và bộc lộ niềm tự hào, tình yêu nước mãnh liệt của tác giả trước con sông Bạch Đằng vĩ đại chảy dài theo dòng lịch sử.

Vững vàng nền tảng, Khai sáng tương lai

Website **HOC247** cung cấp một môi trường **học trực tuyến** sinh động, nhiều **tiện ích thông minh**, nội dung bài giảng được biên soạn công phu và giảng dạy bởi những **giáo viên nhiều năm kinh nghiệm, giỏi về kiến thức chuyên môn lẫn kỹ năng sư phạm** đến từ các trường Đại học và các trường chuyên danh tiếng.

I. Luyện Thi Online

Học mọi lúc, mọi nơi, mọi thiết bị – Tiết kiệm 90%

- **Luyện thi ĐH, THPT QG:** Đội ngũ **GV Giỏi, Kinh nghiệm** từ các Trường ĐH và THPT danh tiếng xây dựng các khóa **luyện thi THPTQG** các môn: Toán, Ngữ Văn, Tiếng Anh, Vật Lý, Hóa Học và Sinh Học.
- **Luyện thi vào lớp 10 chuyên Toán:** Ôn thi **HSG lớp 9** và **luyện thi vào lớp 10 chuyên Toán** các trường **PTNK, Chuyên HCM (LHP-TĐN-NTH-GĐ), Chuyên Phan Bội Châu Nghệ An** và các trường Chuyên khác cùng **TS. Trần Nam Dũng, TS. Phạm Sỹ Nam, TS. Trịnh Thanh Đèo và Thầy Nguyễn Đức Tấn.**

II. Khoá Học Nâng Cao và HSG

Học Toán Online cùng Chuyên Gia

- **Toán Nâng Cao THCS:** Cung cấp chương trình Toán Nâng Cao, Toán Chuyên dành cho các em HS THCS lớp 6, 7, 8, 9 yêu thích môn Toán phát triển tư duy, nâng cao thành tích học tập ở trường và đạt điểm tốt ở các kỳ thi HSG.
- **Bồi dưỡng HSG Toán:** Bồi dưỡng 5 phân môn **Đại Số, Số Học, Giải Tích, Hình Học và Tổ Hợp** dành cho học sinh các khối lớp 10, 11, 12. Đội ngũ Giảng Viên giàu kinh nghiệm: **TS. Lê Bá Khánh Trình, TS. Trần Nam Dũng, TS. Phạm Sỹ Nam, TS. Lưu Bá Thắng, Thầy Lê Phúc Lữ, Thầy Võ Quốc Bá Cẩn** cùng đội HLV đạt thành tích cao HSG Quốc Gia.

III. Kênh học tập miễn phí

HOC247 NET cộng đồng học tập miễn phí
HOC247 TV kênh Video bài giảng miễn phí

- **HOC247 NET:** Website học miễn phí các bài học theo **chương trình SGK** từ lớp 1 đến lớp 12 tất cả các môn học với nội dung bài giảng chi tiết, sửa bài tập SGK, luyện tập trắc nghiệm miễn phí, kho tư liệu tham khảo phong phú và cộng đồng hỏi đáp sôi động nhất.
- **HOC247 TV:** Kênh **Youtube** cung cấp các Video bài giảng, chuyên đề, ôn tập, sửa bài tập, sửa đề thi miễn phí từ lớp 1 đến lớp 12 tất cả các môn Toán- Lý - Hoá, Sinh- Sử - Địa, Ngữ Văn, Tin Học và Tiếng Anh.